

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут філології та історії
Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СИЛАБУС навчальної дисципліни

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

Освітній рівень	перший
Статус дисципліни	цикл загальної підготовки, вибіркового компонента ОП
Галузі знань	01 Освіта / Педагогіка, 23 Соціальна робота, 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта, 015 Професійна освіта, 231 Соціальна робота, 053 Психологія
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, семінарські заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладачів

Викладач	Артюх В'ячеслав Олексійович, кандидат філософських наук, доцент
Контактний телефон	+380501849684
E-mail:	artyuh.v@gnpu.edu.ua
Профайл викладача	https://gnpu.edu.ua/index.php/ua/pro-universytet/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/488-artyukh-v-yacheslav-oleksijovich
Консультації	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі консультації через електронну пошту та в Google classroom

м. Глухів, 2024

Кількість часу на вивчення

Лекцій	18/4*
Семінарських занять	18/6*
Самостійна робота студента	54/80*
Форма контролю	залік

*Для заочної форми навчання

У підготовці висококваліфікованих спеціалістів у вищих навчальних закладах важливе місце належить гуманітарним дисциплінам, загальноосвітня, культурна і морально-виховна функції яких мають розгортатись у парадигмі пріоритету людських цінностей із метою демократизації людських відносин.

Етика та естетика є частиною філософського знання, відповідно ж моральні та естетичні уявлення і поняття є елементами світогляду. Жоден світогляд не може вважатися достатньо повним і сформованим без включення до нього розробленої і логічно оформленої системи етичних та естетичних понять та принципів. У вищій школі процес морально-етичного становлення особистості повинен одержати своє продовження й розвиток, особливо його теоретичне обґрунтування і осмислення.

Зміст курсу передбачає з'ясування основних тенденцій розвитку етичної та естетичної думки. Наголошується що сутність морально-етичного розвитку особистості обумовлюється, значною мірою, світоглядно-культурологічними орієнтаціями конкретно-історичного періоду. Одним з пріоритетних завдань курсу в зв'язку з цим є з'ясування змісту та історичного простору розгортання загальнолюдських цінностей, їх смислового підґрунтя. Зазначається, важливе значення у морально-етичному формуванні особистості майбутнього фахівця комплексу виховних заходів, взаємовпливів, участі молодшої людини у трудовій діяльності, житті громадських організацій, самодіяльних колективів, роботи з самовиховання.

Мета курсу полягає в тому, щоб ознайомити студентів з основами таких різновидів філософського знання як етика та естетика, які є фундаментом гуманітарного знання загалом та відіграють основоположну роль як у формуванні світогляду особистості так і у виборі стратегії життєвої практики. Сприяти усвідомленню значущості морально-естетичних засад розвитку індивіда в умовах зростання ролі і значення загальнолюдських культурних орієнтацій у світі.

Завдання курсу:

- надати студентам необхідний рівень знань про сутність, структуру та функції моралі;
- показати закономірності чуттєвого опанування дійсності;
- сприяти усвідомленню значущості моралі як головного контрольно-регулятивного механізму в житті суспільства;
- формування уяви про необхідність моральних та естетичних цінностей;
- орієнтувати на продукування стратегії добродійного життя;
- розширити світогляд студентів, розвинути естетичне почуття;
- дати знання про елементи естетичної свідомості та різновиди естетичної діяльності;
- акцентувати на зародженні, історичних закономірностях розвитку мистецтва та його видах;
- оволодіння категоріальним апаратом.

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу «Етика та естетика»:

Інтегральна компетентність

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі в галузі середньої освіти як галузі професійної діяльності й комплексні проблеми історії під час навчання, що передбачає проведення дослідницької роботи щодо наявних цілісних знань та/або професійної практики й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК. Сформованість системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації.

ЗК. Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками освітнього дискурсу незалежно від їхніх національних, гендерних, вікових ознак, до вільного обговорення професійних та комунікативних проблем.

ЗК. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу (лідерство) та підприєємливість, ефективно діяти в команді.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК. Здатність вільно послуговуватися нормами наукової мови у професійній діяльності дослідника-науковця та педагога, поціновувати й пропагувати високу культуру професійної комунікації, усвідомлювати їх цінність.

ФК. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, проєктування власної кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН. Інтегрувати знання з основних галузей знань до власної професійної освітньої діяльності у відповідності до сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва в умовах різноманіття та мультикультурності.

ПРН. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, побудови кар'єри, командної взаємодії.

Організація навчання

Види занять. Лекція з елементами бесіди передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності здобувачі вищої освіти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій, в обговоренні дискусійних питань, що не лише сприяє осмисленню й усвідомленню теоретичного матеріалу тематичної лекції, а й розвиває мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх фахівців.

Семінарське заняття передбачає самостійне вивчення студентами попередньо визначених питань з наступним усним обговоренням навчального матеріалу під час заняття чи письмовим оформленням у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо. Семінари розвивають творчу самостійність студентів, зміцнюють їх інтерес до науки і наукових досліджень.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Навчальні заняття для здобувачів вищої освіти денної і заочної форм навчання під час дистанційної освіти здійснюється в синхронному (взаємодія учасників освітнього процесу з одночасним перебуванням у вебсередовищі дистанційного навчання) за допомогою технологій дистанційного навчання (онлайн-зв'язок програмного забезпечення Zoom, Google Meet, Skype, соціальних месенджерів Viber, Instagram, Telegram тощо) та асинхронному режимі (взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання із затримкою в часі) за допомогою електронної пошти, соціальних мереж, форумів, Google Classroom та інших хмарних технологій.

Політика курсу:

Курс читається українською мовою.

Студент має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, допоміжний персонал), дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Університету.

Академічна доброчесність. Представлені результати освітньо-наукової діяльності мають бути результатом власних творчих пошуків, отриманих у ході навчальної та науково-дослідної роботи.

Відвідання занять. Відвідування лекційних занять є добровільним вибором здобувача. Результати виконання семінарських занять мають бути представлені викладачу на перевірку відповідно до розкладу занять особисто під час занять, або в режимі on-line, але не пізніше, ніж до наступного заняття.

Організаційні та навчальні обов'язки студентів:

- На семінарські заняття приходити попередньо підготовленими, ознайомленими з ходом заняття та з матеріалами для усного обговорення.
- Не пропускати заняття без поважної причини та не спізнюватися.
- Дотримуватися тем навчальної дисципліни.
- Задавати питання, цікавитися додатковими відомостями, сучасними науковими знаннями з предмету та консультуватися з викладачем.
- Аргументовано відстоювати свою думку стосовно тематики занять, якщо вона не збігається з думкою викладача.
- Вимагати від викладача додаткових роз'яснень на заняттях у випадку їх недостатнього висвітлення на лекціях.
- У випадку незгоди із отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем.
- Вчасно здавати відповідні теми.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№	ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Етика			
1.	ЛЕКЦІЯ 1 Предмет і завдання етики Предмет та історія становлення етики. Етика як філософська наука. Етика як вчення про мораль. Структура етичного знання. Завдання етики	2	2
2.	ЛЕКЦІЯ 2 Основні етапи історичного розвитку етики Особливості моральних вчень Стародавнього Сходу. Етичні системи епохи Античності. Етика Середньовіччя та Відродження.	2	

	Провідні ідеї та принципи відмінності. Етика епохи Просвітництва.		
3.	ЛЕКЦІЯ 3 Сутність, структура та функції моралі Сутність та походження моралі. Структура моралі: моральна свідомість, моральна діяльність, моральна діяльність. Функції моралі.	2	
4.	ЛЕКЦІЯ 4 Основні категорії етики Добро і зло як висхідні категорії етичної науки. Категорії моральної свідомості і самосвідомості. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.	2	
Модуль 2. Естетика			
5.	ЛЕКЦІЯ 5 Предмет естетики Визначення предмета естетики. Основні етапи історичного становлення естетики як науки. Естетика в структурі міжпредметних зв'язків. Естетика як теорія естетичної діяльності. Становлення естетики як науки.	2	2
6.	ЛЕКЦІЯ 6 Естетична діяльність та естетична свідомість Естетична діяльність та її форми. Структура та специфіка естетичної свідомості. Естетичне почуття, естетичний смак, естетичний ідеал.	2	
7.	ЛЕКЦІЯ 7 Основні категорії естетики Категорії “прекрасне” і “потворне”. Естетизація потворного в мистецтві. Категорії “гармонія” і “міра”. Категорії “піднесене”, “героїчне”, “низьке”. Героїчне у житті. Категорії “трагічне” та “комічне”. Трагічне переживання.	2	
8.	ЛЕКЦІЯ 8 Естетика як метатеорія мистецтва Предмет мистецтва, художній образ, зміст і форма. Види мистецтва. Функції мистецтва. Мистецтво кінця XIX- початку XX ст.	2	
9.	ЛЕКЦІЯ 9 Морально-етичні й естетичні цінності людини Ієрархія цінностей. Товариськість. Дружба. Любов як етична й естетична категорія та цінність. Відображення поняття любові у творах мистецтва. Щастя як моральна категорія. Образи щастя у творах мистецтва.	2	
	Всього	18	4

№	ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Етика			
1.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1 Етика як наука 1. Етимологія та визначення основних понять “етика”, “мораль”, “моральність”.	2	

	2. Теоретико-методологічні засади етики. 3. Специфіка етики як філософської науки. 4. Мораль у житті суспільства і людини. Імперативний характер моральних вимог. Аморалізм. Імморалізм. 5. Сучасні завдання етики. 6. Професійна етика: поняття та типологія. 7. Етична думка України.		
2.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2 Виникнення етики та історичні етапи її розвитку 1. Структура моралі. Функції моралі. 2. Особливості моральних вчень Стародавнього Сходу. 3. Антична етика. 4. Етика Середньовіччя та Відродження. 5. Етика Нового часу. Протестантська етика. 6. Етична проблематика XX століття.	2	2
3.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 3 Основні морально-етичні категорії 1. Морально-етичні категорії як сконденсований духовно-практичний досвід людства. 2. Моральний ідеал. 3. Добро і зло; честь і гідність; справедливість. 4. Обов'язок і відповідальність; сенс життя. 5. Совість(сумління); сором; каяття (розкаяння); 6. Любов; щастя. Свобода і сваволя. 7. Моральні передумови спілкування: повага, співчуття, милосердя, толерантність, любов.	2	
4.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 4 Мораль як соціальний феномен. Моральна свідомість 1. Специфіка функціонування моралі. 2. Мораль і звичай 3. Структура моралі. 4. Соціальні функції моралі 5. Добро й зло як провідні поняття моральної свідомості й категорії етики. 6. Справедливість й обов'язок. 7. Моральний ідеал у структурі моралі	2	
Модуль 2. Естетика			
5.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 5 Основні етапи історичного розвитку естетичної думки 1. Естетика як наука. 2. Естетична думка у країнах Стародавнього Сходу: Стародавні Індія, Китай. 3. Давньогрецька естетика. 4. Естетика Середньовіччя (арабо-мусульманська естетика, естетика Візантії, естетика Київської Русі, західноєвропейська естетика). 5. Естетика Відродження. 6. Естетичні проблеми Просвітництва. 7. Проблеми розвитку естетики у XX столітті. 8. Естетика у XXI столітті.	2	2
6.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6 Основні категорії естетики	2	

	1. Естетична діяльність та естетична свідомість: естетична діяльність як само-діяльність; утвердження самоцінності людського буття в естетичній діяльності, поняття «естетична свідомість», її структура. 2. Поняття «естетична категорія», її специфіка. 3. Естетичне як метакатегорія естетики. Закон модифікації естетичного. 4. Основні категорії естетики: гармонія і міра, прекрасне, піднесене, трагічне, комічне, потворне, низьке. 5. Егоїзм як моральна категорія. 6. Любов як естетична категорія. 7. Щастя як моральна категорія.		
7.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 7 Структура естетичної свідомості 1. Головні елементи структури естетичної свідомості. 2. Естетичне почуття. Естетичний смак. 3. Естетичний ідеал. Естетичні погляди і теорії. 4. Естетичне освоєння людиною дійсності - розширення поля людської свободи. 5. Різноманітність форм прояву естетичного відношення людини до світу. 6. Естетична діяльність та її форми. 7. Людська особистість як об'єкт естетичної діяльності	2	2
8.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 8 Мистецтво як соціальне явище 1. Предмет мистецтва, художній образ, зміст і форма. 2. Стил і художній метод. 3. Функції мистецтва. 4. Видова специфіка мистецтва. 5. Історичні закономірності, основні етапи та напрямки розвитку мистецтва як соціального явища.	2	
9.	СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 9 Морально-етичні й естетичні проблеми сучасності 1. Етичні й естетичні проблеми сучасної цивілізації. 2. Масові комунікації та їх вплив на етичну й естетичну свідомість особистості. 3. Етичне й естетичне у соціальних комунікаціях періоду сучасності. 4. Етика й естетика реклами. 5. Етичне виховання і розвиток особистості. 6. Естетичне виховання і розвиток особистості 7. Естетичні ідеали. Досвід естетичної життєдіяльності.	2	2
	Всього	18	8

№ теми	ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин	
		денна	заочна
<u><i>Самостійна робота студентів</i></u> <u><i>з дисципліни «Історія української культури» передбачає:</i></u> I. Складання термінологічного словника до теми. II. Підготовку доповіді з презентацією за однією з тем на вибір.			
Модуль 1. Етика			

1.	ТЕМА: Предмет і завдання етики. Етика як наука I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Предмет і задачі етики. Етика гуманістична і авторитарна. 2. Структура і специфіка етичного знання.	6	8
2.	ТЕМА: Виникнення етики та історичні етапи її розвитку I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Формування етичних знань в античну епоху. 2. Етична свідомість епохи Середньовіччя і Відродження. 3. Особливості розвитку етики в XVII-XVIII ст. 4. Німецька класична філософія. Етичні концепції І. Канта і Г. Гегеля. 5. Розвиток етичних поглядів у другій половині XIX ст. : два підходи до рішення моральних проблем. 6. Тенденції розвитку етики в XX ст..	6	8
3.	ТЕМА: Сутність, структура та функції моралі. Основні морально-етичні категорії I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Релігійна та світська мораль. 2. Моральні традиції українського народу. 3. Основні концепції моралі в історії європейської культури	6	10
4.	ТЕМА: Основні категорії етики. Мораль як соціальний феномен. Моральна свідомість I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Сенс життя і щастя: особистісний аспект. 2. Любов як етична та релігійна цінність. 3. Проблема людського щастя у масовій культурі XX-XXI ст. 4. Мораль як об'єкт етики, її сутність та функції	6	8
Модуль 2. Естетика			
5.	ТЕМА: Предмет естетики. Основні етапи історичного розвитку естетичної думки I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Особливості розуміння естетики як філософської науки. 2. Естетична цінність: онтологічний статус. 3. Соціальна природа естетичного.	6	8
6.	ТЕМА: Естетична діяльність та естетична свідомість. Основні категорії естетики I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Естетична діяльність людини. Художня творчість (мистецтво) як найвища форма естетичної діяльності. 2. Категорії естетики. Універсальний характер категорії «прекрасне». 3. Формування естетичного смаку як необхідна умова самовизначення особистості.	6	10
7.	ТЕМА: Структура естетичної свідомості I. Складіть термінологічний словник до теми.	6	8

	II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Естетична свідомість та її специфіка. 2. Структура естетичної свідомості.		
8.	ТЕМА: Естетика як метатеорія мистецтва. Мистецтво як соціальне явище I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Сучасне мистецтво як виклик традиційній естетиці. 2. Естетика повсякденного. 3. Естетика кінематографу	6	10
9.	ТЕМА: Морально-етичні й естетичні цінності людини. Морально-етичні й естетичні проблеми сучасності I. Складіть термінологічний словник до теми. II. Підготуйте доповідь з презентацією за однією з тем на вибір. 1. Історичне зародження морально-етичних норм людського життя. 2. Співвідношення моральних, релігійних та юридичних норм. 3. Естетика реклами.	6	10
	Всього	54	80

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА»

1. Загальні особливості соціально-гуманітарного пізнання.
2. Етимологія термінів «етика» та «мораль».
3. Предмет етики. Співвідношення моральних, релігійних та юридичних норм в суспільному житті.
4. Предмет естетики. Співвідношення етики та естетики та їх структура.
5. Назвіть функції етики.
6. Назвіть основні естетичні категорії.
7. Гуманізація сучасного суспільства й актуальність морально-ціннісної проблематики.
8. Моральні аспекти розуміння людиною сенсу свого буття і її самовизначення в системі суспільних відносин.
9. Етика як спосіб самовираження багатства досвіду людства в його результативно-орієнтованих аспектах.
10. Зв'язок етики з гуманітарними, природничо-науковими й інженерно-технічними науками.
11. Мораль та право в античну епоху.
12. Ідеали лицарства.
13. Етика прав людини.
14. Естетика як філософська дисципліна.
15. Естетика і мистецтво.
16. Місце етики та естетики в духовній культурі людства.
17. Етика – наука про мораль.
18. Проблема періодизації естетичного історичного шляху.
19. Особливості моральних вчень Стародавнього Сходу.
20. Антична етика.
21. Етика Середньовіччя.
22. Етика Нового часу.
23. Етична проблематика ХХ століття.
24. Поняття «моральна свідомість».
25. Структура моральної свідомості.
26. Категоріальний устрій моральної свідомості.

27. «Об'єктивні» категорії моральної свідомості.
28. Моральна самосвідомість. «Суб'єктивні» категорії моральної самосвідомості.
29. Моральні відносини, їхня специфіка. Спілкування як вираження моральних відносин.
30. Честь та гідність як категорії моральної самосвідомості.
31. Совість і сором як моральні почуття.
32. Справедливість і свобода.
33. Проблема критеріїв моральної відповідальності.
34. Щастя як суб'єктивна категорія моральної свідомості.
35. Парадигма спілкування у сучасній культурі.
36. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості.
37. Етика комунікацій та морально-психологічні принципи спілкування.
38. Комунікативні риси особистості: чесноти і вади.
39. Етикет. Особливості ділового етикету.
40. Конфлікт та морально-етичні аспекти його вирішення.
41. Моральні передумови спілкування: повага, співчуття, милосердя, толерантність, любов.
42. Культура спілкування й етикет.
43. Професійна мораль як невід'ємна частка загальнолюдської моралі.
44. Професійна етика як система конкретних моральних норм різноманітних галузей людської діяльності.
45. Проблема формування фахових моральних кодексів. Професійна корпоративна мораль.
46. Педагогічна етика і моральна допустимість конкретних шляхів досягнення педагогічної мети.
47. Проблема морального вибору в професійній етиці вчителя.
48. Свобода, необхідність та відповідальність в моральному виборі педагога.
49. Конфліктні ситуації, моральний вибір та ризик в діяльності вчителя.
50. Проблема дружби в людських відносинах.
51. Прекрасне в епоху техногенної цивілізації.
52. Прекрасне та піднесене за І.Кантом.
53. Середньовічне мистецтво в модусі піднесеного.
54. Героїчний ідеал минулого і сучасності.
55. Специфіка відтворення низького в міфології та народній культурі.
56. Поняття «естетична свідомість її структура».
57. Поняття «естетична категорія», її специфіка.
58. Естетичне як мета категорія естетики.
59. Закон модифікації естетичного.
60. Основні категорії естетики: гармонія і міра, прекрасне, піднесене, трагічне, комічне, потворне, низьке.
61. Предмет мистецтва, художній образ, зміст і форма.
62. Стиль і художній метод.
63. Функції мистецтва.
64. Видова специфіка мистецтва.
65. Історичні закономірності, основні етапи та напрямки розвитку мистецтва як соціального явища.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ:

Основна:

1. Гончаров Г. М., Червона С. П. Етика та Естетика: Навчальний посібник. Харків: ФОП Панов А.М., 2021. 184 с.

2. Етика і естетика: Конспект лекцій для підготовки до лекційних та семінарських занять для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / уклад. О. В. Шимко. - Краматорськ: ДДМА, 2018. 50 с. URL: <https://cutt.ly/Vw0nNYC7>
3. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с. URL: <https://cutt.ly/7w0nMJrn>
4. Панченко В. Етика. Естетика: навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2021. 432 с.
5. Петрушенко В.Л., Савельєв В.П. Етика та естетика: навчальний посібник, Львів: Видавництво "Новий світ – 2000", 2020. 304 с.
6. Чистіліна Т.О. Етика та естетика К. : Центр учбової літератури, 2021. 304 с.

Додаткова:

7. Васянович Г. Педагогічна етика : навч. метод. посіб. / Григорій Васянович. –Львів : Норма, 2005. 344 с.
8. Естетика: Навч. посіб. / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін.; За ред. В.О. Лозового. К.: Юрінком Інтер, 2005. 208 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Estetika.pdf
9. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т.І.Андрущенко. - К.: «МП Леся», 2014. 613 с. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/Posibnik.pdf>
10. Естетика: Підручник / Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю. К., 2010. 520 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Levchuk_Larysa/Estetyka.pdf
11. Етика та естетика: навч. посіб. / Петрушенко В. Л. та ін. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 180 с.
12. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 81 с. URL: <https://cutt.ly/Aw0n0xZl>
13. Курс лекцій і методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни "Етика та естетика". Харків: ХНАМГ, 2009. 36 с. URL: <https://cutt.ly/kw0nVJhg>
14. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій. Навч. посібник. 5-те вид. К.: Либідь, 2004. 384 с. URL: <https://cutt.ly/Gw0n1gSK>
15. Шиманова О. Етика і професійна етика : навч.-метод. посіб. / Ольга Шиманова. Львів : ПП Сорока Т. Б., 2012. 131 с.

Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із дисципліни «Етика та естетика»

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності за такими шкалами оцінювання: національною і ESTS. Середньозважений бал (Сб.) із дисципліни визначається на основі:

- встановленого вагового індексу (ВІ) дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, зокрема: ВІ за семінарські/практичні заняття дорівнює – 0,7; МКР – 0,2; СРС – 0,1 (виставляється за результатом виконання всіх передбачених програмою завдань), підсумковий контроль (залік) – 0.

- середньоарифметичного значення оцінок, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої навчальної програми за національною шкалою.

Система оцінювання навчальних досягнень студента на основі визначення середньозваженого балу

Поточний та проміжний контроль		Самостійна робота студента	Підсумковий контроль (залік)
Семінарські заняття	Модульний контроль		
9	2	9	
BI= 0,7	BI= 0,2	BI= 0,1	BI= 0

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента з теми. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- контроль за систематичністю й активністю роботи на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять.

Модульний контроль знань студентів здійснюється в кінці модуля у формі тестування.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі заліку за підсумками роботи з курсу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Етика та естетика»

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		Критерії
A	4,51-5,00	90-100	5	Зараховано	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни на практиці, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-балової оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
	4,51	90			
				Відмінно – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями.	

					матеріалу, передбаченого силабусом навчальної дисципліни, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань
B	4,01-4,50	82-89	4	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадженн я.	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	3,50-4,00	74-81	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками.	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань Помилки у відповідях не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	4,00	81			
	3,90	80			
	3,84	79			
	3,76	78			
	3,67	77			
	3,59	76			
	3,51	75			
	3,50	74			
D	2,83-3,43	64-73	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичним и знаннями, практичними вміннями й навичками.	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача
	3,43	73			
	3,36	72			
	3,29	71			
	3,22	70			
	3,15	69			
	3,07	68			
	3,01	67			
	3,00	66			
	2,92	65			
	2,83	64			

E	2,51-2,75	60-63	3	Задовільно – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього.	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних (індивідуальних, контрольних) завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
	2,75	63			
	2,67	62			
	2,59	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,5	35-59	2	Не зараховано Незадовільно – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять із дисципліни.	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.
F	0,00-1,99	1-34	2	Незадовільно – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.	Студент повністю не виконав вимог програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.